

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501

Ügyszám: 308/2009/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

283/2009. (IX. 30.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) az ágfalvai lakos panaszos¹ 2009. május 27-én előterjesztett **panaszát** a 2009. szeptember 16-án tartott zárt ülésén – dr. Kádár András Kristóf testületi tag különvéleményével – hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a Soproni Rendőrkapitányság – vezetőjéhez. A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedésre nem kerül sor, mivel az alapjog korlátozása jogszerűen történt, illetve a vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

A panaszos 2009. május 25-én adta postára a panaszát, amelyhez az ügyhöz kapcsolódó mellékleteket is csatolt. Panaszában a 2009. január 19-én vele szemben alkalmazott intézkedést és az azt követő eljárásban tapasztalt rendőri mulasztásokat kifogásolja. A Testületnek címzett levélben panaszolja, hogy az ügyben még 2009. január 20-án a rendőrségnek megküldött levelére érdemi válaszokat nem kapott, hogy e levelét a szabálysértési előadójának a rendőrségen belül nem továbbították, és megfogalmazza a következő kérdéseket: (i) normális dolog-e, hogy kis súlyú vétsége miatt szirénás-villogós üldözést tartott a rendőrség, (ii) elfogadható-e, hogy a bírságolás során a rendőr „piaci alkuszként” járjon el; (iii) miért nem jutottak el a

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszosok személyes adatait töröltük.

levelei a szabálysértési előadóhoz. Végül a panaszos közli: szeretné megtudni, hogy kik és milyen jelentéseket tettek az ügyében.

1) A panaszos 2009. január 20-án panasszal fordult az illetékes rendőrkapitánysághoz, és egyrészt tájékoztatást kért a vele szemben intézkedő rendőrök nevééről, másrészt az alábbiak szerint kifogásolta a rendőrök eljárását. Arról, hogy vele szemben szabálysértési feljelentést tettek, ekkor tudomása még nem volt.

A nevezett napon egy kereszteződésben a piros lámpánál várva mobiltelefonon felhívta kollégáját, és közöttük rövid beszélgetés zajlott. A lámpa zöldre váltott, ekkor panaszos elindult, és észlelte, hogy mögötte egy megkülönböztető jelzést használó autó halad. A panaszos úti céljának megfelelően balra sorolt, és az általa „autós üldözésnek” nevezett eseménysor után a járdára terelve állt meg.

A rendőrök ekkor a „menetokmányai” átadására szólították fel, amelyek átadását és vizsgálatát követően egy fiatal rendőrnő azt kérdezte tőle: „Tudja, mi a gond?” A nemleges válasz után elmondta, hogy „a mobiltelefon”, és hogy a szabálysértés elismerése esetén ötezer forint bírságot szab ki. A panaszos magyarázkodni próbált, mire a rendőr azt közölte, hogy „jó, akkor tíz”. Amikor ezt a – panaszban „piacinak” nevezett – módszert a panaszos szóvá tette, a másik rendőr a panaszt azonnal megszondáztatta, a szonda azonban nem utalt alkoholfogyasztásra. A panaszos kifogásolta az eljárást, a „felsőbbrendű” viselkedést.

2) A 2009. február 3-án kelt rendőrségi válasz visszautasítja a panaszosi állításokat, és tájékoztatja a panaszt, hogy vezetés közben a mobiltelefon használatát a KRESZ tiltja, így miután a panaszos a szabálysértés elkövetését vitatta, ellene szabálysértési feljelentés született a jogszabályban előírtak szerint. A levél kioktatást tartalmaz a feljelentés elbírálási módjára, valamint a kifogás lehetőségére vonatkozóan.

A levél közli, hogy a „szabálysértő gépjárművezetők kiszűrése és ellenőrzése (alkoholszondás ellenőrzése is) rendőri feladat, így annak végrehajtása nem kifogásolható, nem jogszerűtlen”.

3) A panaszos 2009. február 6-án kelt és a rendőrség által 2009. február 12-én érkeztetett levelében válaszul közli, hogy a telefonálás tényét ő soha nem vitatta, a helyszínen sem, sőt első levelében közölte is a hívás azonosításához szükséges adatokat. Viszont aránytalannak érezte az ötezer forintos bírságot, ezért tett ezzel kapcsolatban a helyszínen egy megjegyzést. Elfogadhatatlannak tartja, hogy erre azzal reagált a rendőr, hogy „jó, akkor tíz”. Kifogásolta a „kifejezetten büntető szándékú eljárást”.

4) A panaszossal szemben a rendőrkapitányság 2009. február 26-án kelt határozatában tízezer forintos bírságot szabott ki, mert „vezetés közben kézben tartott mobiltelefont használt”.

5) A panaszos a határozattal szemben 2009. március 16-án kelt levelében kifogással élt. Ebben előadta, hogy a „három tőmondatból álló beszélgetés”- ért aránytalannak érzi az „autós üldözést” és az „elfogadhatatlan stílusú intézkedést”. Csatolta a korábbi leveleket, és észrevételezte, hogy a levélben általa előadottakat a szabálysértési eljárás során nem vették figyelembe. A kifogás nyomán a bíróság nem látta indokoltnak a bíróság összegének megváltoztatását, a bíróságot a cselekménnyel arányban állónak tartotta.

6) A panaszos ezt követően, 2009. május 25-én fordult a Testülethez a bevezetőben részletezett panaszával.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A kapott iratokból az alábbiak állapíthatóak meg.

1) Az illetékes kapitányságvezető levelében rögzíti, hogy az intézkedő rendőrök jelentést nem készítettek. A panaszban szereplő napon 14 óra 55 perckor észlelték a járőrök, hogy a panaszos vezetés közben mobiltelefont használt, ezért a megkülönböztető jelzések együttes használatával megállították. A rendőrök nyilatkozata szerint a panaszossal szemben T. Sz. r. törm. intézkedett, aki a napszaknak megfelelő köszönés, majd nevének és jelvéyszámának közlése után tájékoztatta a gépjármű vezetőjét a szabálysértés elkövetéséről, és hogy tízezer forint helyszíni bírságot szab ki.

Miután a panaszos a helyszíni bírságot nem fogadta el, közölte a rendőrökkel, hogy tegyenek ellene feljelentést. A rendőrök „elmondásuk szerint tájékoztatták a panaszost, hogy intézkedésükkel szemben a Soproni Rendőrkapitányságon, illetve a Független Rendészeti Panasztestületnél jogorvoslással élhet.”

Az intézkedés során a rendőrök jegyzőkönyvet nem vettek fel, azonban szabálysértési feljelentést készítettek.

2) A szabálysértési feljelentés – az elkövetés ismertetését követően – rögzíti, hogy a panaszos cselekményét elismerte, a számára felajánlott tízezer forintos helyszíni bírságot azonban nem fogadta el, ezért ellene szabálysértési feljelentést tesznek, melyet a panaszos tudomásul vett.

3) A panaszos által csatolt levelezés mellett a rendőrség megküldte a Soproni Városi Bíróság végzését, amelyet a panaszos által benyújtott kifogás alapján hozott, és amellyel a bíróság a szabálysértési határozatot hatályban tartja. A végzés utal arra, hogy a panaszos a szabálysértés elkövetését elismerte, csupán az összeg csökkentését kérte. A bíróság szerint „az elsőfokú szabálysértési hatóság a cselekmény súlyának megfelelő joghátrányt alkalmazott az eljárás alá vont személlyel szemben”. A végzés kioktatást tartalmaz arra vonatkozóan, hogy a panaszos tárgyalás tartását kérheti az ügyben.

4) A rendőrség csatolta a rendőrkapitányság 2009. június 15-én kelt levelét, melyben munkahelyi és jövedelmi adatok szolgáltatására szólítják fel a panaszost, hogy a részére „jogerősen kiszabott és törvényes határidőn belül meg nem fizetett pénzbírság végrehajtása iránt intézkedhessenek.”

III.

1) A Testület az Rtv. 92. § (1) bekezdésében foglalt hatáskörrel jár el, vagyis olyan ügyekben, amely során az Rtv. „IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása” a panaszos alapvető jogát sértette.

Jelen ügyben a rendőrség – bár a panaszossal szemben egy szabálysértés kapcsán lépett fel – foganatosított olyan intézkedéseket (az Rtv. 44. §-a által szabályozott közlekedésrendészeti intézkedés keretében), amelyek egyértelműen megalapozzák a Testület hatáskörét. Ezért elsődlegesen azt kellett vizsgálni, hogy a panasz nem tekinthető-e elkésettnek.

A panaszos 2009. január 20-án kelt levelével kapcsolatban megállapítható, hogy az csak részben irányult a szabálysértési eljárás tárgyára, a pénzbírságra. A beadvány egyéb részeiben azonban a rendőri fellépés egészét támadta, kifogásolva megállítási módját, az alkalmazott hangnemet, továbbá a bírságolás körülményeit.

Az Rtv. 93/B. § (1) bekezdése szerint az „intézkedést foganatosító szervhez benyújtott panaszt, az intézkedést foganatosító szerv vezetője közigazgatási hatósági eljárásban bírálja el.” A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 34. § (5) bekezdése szerint a „kérelmet tartalma szerint kell elbírálni akkor is, ha az nem egyezik az ügyfél által használt elnevezéssel.”

A fentiek ellenére a panaszeljárást a rendőrség nem folytatta le, a panasz elbírálásáról nem hozott alakszerű határozatot, csupán egy „formátlan” válaszlevelet küldött (az első panaszosi levélre), majd a panasz elbírálásának hiányát (a felvetett problémákra adott érdemi válasz elmaradását) kifogásoló második panaszosi levél kézhezvételét követően sem indult panaszeljárás, hanem a rendőri szerv szabálysértési hatóságként eljárva határozatot hozott a pénzbírságról.

A panaszos azt követően fordult a Testülethez, hogy panaszaira a szabálysértési eljárásban sem reflektáltak érdemben.

E körülmények miatt a Testület úgy döntött, hogy a panaszt az Rtv. 93. § (3) bekezdése alapján átveszi. E rendelkezés értelmében a Testület „a rendőri szerveknél előterjesztett panaszokról felvilágosítást kérhet”, és amennyiben a 92. § (1) bekezdése szerinti eljárásának feltételei fennállnak, a panaszos hozzájárulása esetén az ügyet a rendőrségtől átvéve, lefolytathatja eljárást és kialakíthatja állásfoglalását.

A törvény a rendőri szerveknél „előterjesztett” panaszokról, nem pedig a rendőrség által megindított panasz eljárásokról beszél. Ebből következően a Testület eljárásának ilyen esetekben csak az a feltétele, hogy a panasz előterjesztése megtörténjen, az viszont nem, hogy a panasz alapján a rendőrség meg is indítsa az eljárást. Egy ezzel ellentétes értelmezés oda vezetne, hogy azok a panaszosok, akiknek a panasza nyomán – a törvényi előírásokat megsértve – a rendőrség nem indít megfelelő eljárást, ki lennének zárva abból a lehetőségből, hogy ügyükkel a Testület foglalkozzon, így a rendőrség mulasztása folytán kerülnének hátrányosabb helyzetbe, mint más panaszosok. Nyilvánvalóan nem lehetett jogalkotói szándék, hogy a rendőrség mulasztásának terhét a panaszosok viseljék, így a Testületnek az idézett jogszabályhely alapján az előterjesztett, de a rendőrség által érdemi eljárásban megfelelően nem vizsgált panaszok átvételére is lehetősége kell legyen.

2) A Testületnek azt kellett vizsgálnia, hogy a panaszos által sérelmezett rendőri intézkedések – a személygépkocsi megállítása, a szondáztatás, a rendőrök által alkalmazott hangnem, illetve a bírság alkalmazásának módja – okozott-e alapjogsérelmet.

Az Rtv. 13.§-ának (1) bekezdése szerint „a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak”. A fenti rendelkezést pontosítja a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 3.§-ának (1) bekezdése, mely előírja, hogy: „Bűncselekmény vagy szabálysértés észlelése, valamint a közbiztonságot, a közrendet, az államhatár rendjét, a polgárok személyét vagy javait sértő vagy fenyegető veszélyhelyzet esetén, illetőleg ha ilyet hoznak tudomására, a rendőrt intézkedési kötelezettség terheli”. A panaszos saját maga által sem vitatottan a járművezetés közben mobiltelefont használt, ami alapján a rendőröknek – vele szemben – megalapozott intézkedési kötelezettsége volt, mivel az említett cselekmény szabálysértést valósít meg [lásd. a KRESZ 3.§-ának (2) bekezdését].

A gépkocsi megállítása kapcsán a Testület utal az Rtv. 44.§-a (1) bekezdésének b) pontjára, mely szerint: „A rendőr az e törvényben és a külön jogszabályban meghatározott közlekedésrendészeti feladatának ellátása során a közlekedési rendszabályok megtartását, a járműhasználat szabályszerűségét, az okmányokra és a felszerelésekre vonatkozó előírások megtartását, a jármű birtoklásának jogszerűségét, az üzemben tartó, illetőleg a használó személyazonosító adatait, a jármű közlekedésbiztonsági állapotát és adatait a forgalomban és a telephelyen - a jogszabályban meghatározottak alapján – ellenőrizheti”.

A hivatkozott Rtv-beli szabályból az következik, hogy a rendőrök a járműhasználat szabályszerűségének ellenőrzésére a forgalomban is jogosultak. A rendőrök ennek megfelelően állították meg a panaszost, hogy az észlelt szabálysértés kapcsán vele szemben intézkedni tudjanak. A KRESZ 6.§-a (2) bekezdésének a) pontja értelmében

ha a rendőr a forgalmat nem útkereszteződésben irányítja, a járművek megállítására – menet közben a megkülönböztető fényjelzést használó gépkocsiból, illetve motorkerékpárról ad jelzést, karjának, fehér szegélyű piros tárcsának, piros vagy fehér fényű lámpának fel-le mozdításával, illetőleg hangszórón vagy a megállásra felhívó szövegű felirattal. A panasz vizsgálata során – jóllehet a panaszos „autós üldözést” említ – nem merült fel olyan körülmény, amely arra utalt volna, hogy a rendőrök a hivatkozott KRESZ szabály megsértésével jártak volna el a panaszos megállításakor (szolgálati gépkocsiból, a megkülönböztető hang- és fényjelzés együttes alkalmazásával, illetőleg karjelzéssel tudatták a panaszossal, hogy meg kívánják állítani).

Erre való tekintettel a Testület úgy foglalt állást, hogy a panaszosnak az intézkedés ezen része alapjogsérelmet nem okozott, mivel az indokolt módon és a jogszabályi előírásoknak megfelelően történt.

3) A szabálysértési eljárásban megállapított – és a panaszos által is elismert – szabálysértés ténye kétséget kizáróan jogalapot teremt az Rtv. 44. §-a szerinti közlekedésrendészeti intézkedésekre, így arra is, hogy a rendőrök a panaszost légzésminta adására kötelezték [44. § (1) c) pontja].

Mindenek előtt a Testület utal az Rtv. 44.§-a (1) bekezdésének c) pontjára, mely alapján a rendőr a közlekedésrendészeti feladat ellátása során „a jármű vezetőjét a rendszeresített eszközzel légzésminta, ha nála a vezetési képességére hátrányosan ható szer befolyása vagy alkoholfogyasztás miatt bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének gyanúja merül fel, az egészségügyi szolgálat igénybevételével vér-, vizelet- és műtétnek nem minősülő módon egyéb minta adására kötelezheti”.

Az Rtv. hivatkozott rendelkezéséből az látható, hogy az intézkedő rendőr minden olyan esetben, amikor közlekedésrendészeti ellenőrzést végez, jogosult a jármű vezetőjét légzésminta adására kötelezni szonda alkalmazásával. Az egyén integritását ennél súlyosabban érintő intézkedésre (vér-, vizelet- és műtétnek nem minősülő módon egyéb minta adása) azonban már csak valamely többlettényállás fennállása esetén van mód, például bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének gyanúja esetén vagy ha az intézkedés alá vont személy nem hajlandó a szondát megfűjni.

A jelen esetben a Testület – jóllehet a panaszos a szondáztatás retorziós jellegére hivatkozott – úgy ítélte meg, hogy az intézkedő rendőröknek arra kellő jogalapjuk volt, így intézkedésük nem tekinthető jogsértőnek vagy okszerűtlennek.

4) A Testületnek értékelnie kellett, hogy a panaszos mind a 2009. január 20-i panaszban, mind a Testülethez jóval később eljuttatott beadványában jelzi: szeretné megtudni, kik intézkedtek vele szemben. Mindebből a Testület arra következtet, hogy az intézkedő rendőr(ök) elmulaszthatta, elmulaszthatták a szolgálatteljesítéssel összefüggésben az előírt adataik közlését.

Az Rtv. 20.§-ának (2) bekezdése szerint: „A rendőr az intézkedés megkezdése előtt - ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor - köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni”. A panaszolt esetben nem jutott a Testület tudomására olyan körülmény, amely arra engedett volna következtetni, hogy a rendőrök eme közlési kötelezettsége veszélyeztette volna az intézkedés eredményességét, így arra az intézkedés legelején kellett volna sort keríteni. Figyelemmel azonban arra, hogy a rendőri jelentés a panaszból kitűnő azok körülményt, hogy az említett mulasztás fennállhatott egyértelműen cáfolta, a Testület – további a panaszos állítását alátámasztó bizonyíték hiányában – alapjogsérelmet nem tudott megállapítani.

5) A bírságolásra vonatkozóan a következők rögzítése szükséges.

A fent jelzetteknek megfelelően a Testület az Rtv. 92. § (1) bekezdésében foglalt hatáskörrel jár el, vagyis olyan ügyekben, amely során az Rtv. „IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása” a panaszos alapvető jogát sértette.

A IV. fejezetben található 11. § (1) bekezdése szerint a „rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni”. E rendelkezés folytán a Testület vizsgálata körébe vonhatja bármely szolgálati beosztásban foganatosított rendőri eljárás, fellépés jogszerűségét, függetlenül attól, hogy arra adott esetben nem az Rtv., hanem valamely más eljárási jogszabály, így például a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) vonatkozik. Azonban ez a kiterjesztő – és a hatékony jogorvoslat elvével összhangban alkalmazott – értelmezés a Testület töretlen álláspontja szerint csak abban az esetben érvényesül, ha az adott sérelemre egyéb, hatékony jogorvoslat nem áll rendelkezésre.

A bírság összegére vonatkozóan a Szabs. tv. megfelelő jogorvoslati lehetőséget biztosít, ezért annak vizsgálatára, hogy a bírság arányos-e a panaszos által is elismert normaszegéssel, a Testület hatásköre nem terjed ki. A Testület e vonatkozásban megjegyzi, hogy a hivatkozott törvény 88. §-ában biztosított kifogás lehetőségével (mint jogorvoslati eszközzel) a panaszos élt is.

Azt azonban a Testületnek vizsgálnia kell, hogy bírságolással kapcsolatban érvényesült-e az Rtv. 13. § (2) bekezdésében foglalt azon általános elvi jelentőségű szabály, miszerint a „rendőr köteles a törvény rendelkezésének megfelelően, részrehajlás nélkül intézkedni.”

A Testület elvi élel jegyzi meg, hogy az Rtv. 13. § (2) bekezdése szerinti „intézkedés” nem csak az Rtv. V. fejezetében foglalt, illetve a 92. § szerinti intézkedéseket jelenti, hanem általában a rendőri cselekvést. Ezt támasztja alá, hogy a 13. § (1) bekezdése szerint „a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a

tudomására hoznak.” Az e rendelkezést kifejtő jogszabály, a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (Szolgálati Szabályzat) 3. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy „bűncselekmény vagy szabálysértés észlelése, valamint a közbiztonságot, a közrendet, az államhatár rendjét, a polgárok személyét vagy javait sértő vagy fenyegető veszélyhelyzet esetén, illetőleg ha ilyet hoznak tudomására, a rendőrt intézkedési kötelezettség terheli”. A rendelkezések összeolvasásából világos, hogy a szabálysértések esetén alkalmazható cselekvési formák (köztük a helyszíni bírság kiszabása is) is intézkedésnek minősülnek a 13. § értelmében, így a 13. § (2) bekezdésében foglalt, részrehajlás nélküli intézkedést előíró kötelezettség a helyszíni bírság kiszabására is vonatkozik.

A rendőrt megillető törvényes jogosítványok esetleges részrehajló alkalmazását a Testületnek vizsgálnia kell azért is, mert az Rtv. 92. §-a szerint a Testület az alapjogsérelem megállapításáról dönt, ebbe a körbe pedig az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdésében előírt megkülönböztetési tilalom is beletartozik, tehát hogy a rendőrség jogtalan megkülönböztetés nélkül éljen a rendelkezésére álló jogszabályi felhatalmazásokkal. A Testület újra utal ebben a körben arra, hogy hatásköre nem terjed ki közvetlenül a szabálysértési bírság kiszabásának alapjára (önmagában annak összegét vagy ténybeli alapjait vizsgálva), csupán azt az általánosabb szempontot mérlegelheti, hogy a rendőri fellépés – amely a konkrét esetben a bírság kiszabásában öltött testet – diszkriminatív vagy részrehajló volt-e.

A részrehajlásmentes intézkedés kötelezettsége magában foglalja azt is, hogy a rendőri fellépés az érintettel szemben nem lehet hátrányosabb (vagy előnyösebb) pusztán azért, mert személye a rendőr számára ellenszenves (vagy rokonszenves). Ezen kötelezettség sérelmét alapozza meg, ha az eljáró rendőr a bírságolás eszközét az eljárás alá vont személlyel szembeni ellenszenve kifejezésére használja, a bírság összegét retorzióként megemelve.

A sérelmezett esetben a panaszosi előadást – miszerint a magyarázkodását követően kétszerezte meg a bírság összegét az intézkedő rendőr („jó, akkor tíz”) – a rendőri előadás cáfolta erre figyelemmel a Testület – további a panaszos állítását alátámasztó bizonyíték hiányában – alapjogsérelemet nem tudott megállapítani.

6) A panaszos a Testülethez címzett beadványában explicit módon nem említi, de mind a 2009. február 6-án kelt leveléből, mind a Testületnek megküldött panaszából kitűnően sérelmezi, hogy érdemi választ a felvetéseire nem kapott, amely a jog nyelvére lefordítva azt jelenti, hogy panaszja nyomán megfelelő rendőrségi panaszeljárást nem indítottak és nem folytattak le.

Az a körülmény tehát, amely megalapozta, hogy a Testület a rendőrségen előterjesztett panaszt átvegye, egyúttal vizsgálandó jogsértésként is megjelenik az ügyben: a panaszos által sérelmezett intézkedések kapcsán az Rtv. és a Ket. szabályainak megfelelő panasz eljárás és vizsgálat nem indult, a tájékoztató levél értelemszerűen nem tekinthető elfogadható és jogszerű válasznak a panaszban foglaltakra.

A Testület ezt a mulasztást is a 11. § (1) bekezdés alapján vizsgálhatja, hiszen a panasz eljárás szabályai nem az Rtv.-nek a Testület hatásköre által lefedett részeiben, hanem a IX. fejezetben találhatók, ugyanakkor nyilvánvaló, hogy akkor járt volna el az ügyben szolgálati feladattal bíró rendőr a törvényes előírásoknak megfelelően, ha gondoskodik a megfelelő panasz eljárás lefolytatásáról.

Erre a mulasztásra is az a teszt érvényesül tehát, hogy amennyiben van megfelelő és hatékony jogorvoslat, úgy a Testület e jogsértést nem teheti vizsgálatá tárgyává. A közigazgatás „hallgatásának” esetére a Ket. 20. § ad iránymutatást. Ennek (1) bekezdése szerint „a hatóság a hatáskörébe tartozó ügyben illetékességi területén köteles eljárni. Ha e köteletségének a rá irányadó ügyintézési határidőn belül nem tesz eleget, a felügyeleti szerv - kérelemre vagy hivatalból - soron kívül, de legkésőbb a tudomásszerzéstől számított öt napon belül kivizsgálja a mulasztás okát.”

A Ket. tehát biztosít jogorvoslatot: a panaszos a Soproni Rendőrkapitányság felügyeleti szervéhez fordulhatott volna, kérve, hogy az utasítsa a kapitányságot a panasz eljárás lefolytatására. Ez kellően hatékony jogorvoslati formát jelent, így a Testületnek a panasz eljárás lefolytatásának elmulasztását vizsgálni az Rtv. 11. § (1) bekezdése alapján sem volt lehetősége, ugyanakkor leszögezi, hogy a panaszok ilyen kezelése rendkívül aggályos és megszüntetendő gyakorlatot jelent.

IV.

A Testület álláspontja szerint a fent felsorolt jogsértések összességükben, együttes hatásukat tekintve elérik a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának olyan fokú sérelmét, amely indokoltá teszi az ügynek az országos rendőrfőkapitányhoz való továbbítását. Ezért a testület a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2009. szeptember 30.

Dr. Kaltenbach Jenő

elnök,
testületi tag

Dr. Juhász Imre

elnökhelyettes,
testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra

testületi tag

Dr. Féja András

előadó testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf

testületi tag

Független Rendészeti Panasztestület

Dr. Kádár András Kristóf testület tag

különvéleménye a

283/2009. (IX. 30.) számú állásfoglaláshoz

Nem értek egyet a többségi állásfoglalás több megállapításával, illetve végkövetkeztetésével az alábbiak szerint.

Az állásfoglalás helyesen vezeti le, hogy valamennyi rendőri intézkedésnek megvolt a megfelelő jogalapja, tehát az intézkedések (így a helyszíni bírság kiszabása és a szonda alkalmazása is) formálisan jogszerűek voltak. Egyetértek a többségi döntéssel abban is, hogy a Testület hatásköre kiterjed a szabálysértési bírságolásra abban a tekintetben, hogy az egyébként jogszerű eszköz alkalmazása során az intézkedő rendőr betartotta-e az Rtv. 13. § (2) bekezdésében foglalt kötelezettséget, miszerint a „rendőr köteles [...] részrehajlás nélkül intézkedni.”

A jogalappal rendelkező, így formálisan jogszerű intézkedések is jogsértőek azonban abban az esetben, ha alkalmazásukra retorzióként kerül sor. Ellentétben a többségi állásponttal úgy vélem, hogy a Testületnek döntését a panaszosi előadásra kellett volna alapoznia, és az intézkedések egy részének retorziós jellegét meg kellett volna állapítania. Ennek okai a következők.

1) A Testület megkeresése nyomán az intézkedő rendőrök felettese meghallgatta az intézkedő rendőröket, és a meghallgatások eredményét átiratban összegezte. Ebben szerepel, hogy a panaszossal szemben intézkedő rendőr megfelelően közölte a nevét és jelvéyszámát. Amennyiben így lett volna, a szabálysértés tényét egyébként elismerő panaszos minden bizonnyal név szerint jelölte volna meg az általa sérelmezett módon eljáró személy(ek)e)t a másnap benyújtott panaszában. Ezzel szemben a panaszos mind a 2009. január 20-i panaszban, mind a Testülethez jóval később eljuttatott beadványában jelzi: szeretné megtudni, kik intézkedtek vele szemben. Kevésbé valószínű, hogy ezt előrelátó módon azért tette volna, hogy a későbbiekben ezzel igazolhassa saját szavahihetőségét: lényegesen életszerűbb, hogy a rendőrök az intézkedéskor valóban nem közölték vele a nevüket.

A Testület garanciális jelentőséget tulajdonít annak, hogy a rendőri intézkedések során a közhatalom gyakorlóinak azonosíthatósága biztosítva legyen, lényegében ez az alapjogi megfontolás húzódik meg az Rtv. 20. § (2) bekezdése mögött, és ez indokolja annak előírását, hogy a rendőr az intézkedés megkezdése előtt – vagy „ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát [...] szóban közölni.” Álláspontom szerint a rendőri előadás e tekintetben mindenképpen cáfolható, így aggálytalanul meg lehetett volna állítani az

Rtv. 20. §-ában rögzített garanciális rendelkezés, és ezen keresztül a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét.

2) Nem értek egyet azzal sem, hogy a többségi állásfoglalás a vonatkozó jogszabályi felhatalmazások áttekintése után lényegében nem vizsgálja, hogy részrehajló volt-e a formálisan kétségtelenül jogszerűen alkalmazott légzésminta vétele, arra retorzióként került-e sor. Álláspontom szerint a jogalap vizsgálatát követően ki kellett volna térni arra is, hogy az egyébként jogszerűen alkalmazható intézkedés foganatosítása a konkrét esetben nem sértett-e egyéb normákat. Az Rtv. 15. §-ában foglalt arányossági elv – mint többen a kevesebb – magában foglalja a szükségesség követelményét is. Nem elégséges, hogy egy adott intézkedésre meglegyen a törvényi felhatalmazás, az is követelmény, hogy az intézkedés az adott helyzetben szükséges (és ezen túlmenően arányos is) legyen. Figyelemmel arra, hogy a rendőri iratok semmilyen körülményt nem jeleznek, amely a panaszos alkoholos befolyásoltságára utalt volna (nem hajtott gyorsan vagy bizonytalanul, megállítása nem okozott nehézséget stb.), a szonda alkalmazására bár formálisan jogszerűen, valójában szükségtelenül került sor.

Ez az eset összes körülményét vizsgálva arra enged következtetni, hogy a légzésminta vételére valóban egyfajta megtorlásként került sor, ezért az sértette a panaszos emberi méltóságát [Alkotmány 54. § (1) bek.], és a diszkrimináció tilalmába [Alkotmány 70/A. § (1) bek.] ütközött.

3) Mivel a rendőrök nevének közlésével kapcsolatos fent ismertetett ellentmondások a rendőri előadás egészét kétségessé teszik és mivel a szonda alkalmazásának körülményei is az intézkedések retorziós jellegét látszanak alátámasztani, úgy vélem, hogy a panaszosi előadást kellett volna elfogadni a bírság-összeg meghatározásának módja tekintetében („jó, akkor tíz”), mindezek alapján pedig álláspontom szerint aggálytalanul megállapítható lett volna a részrehajlásmentes rendőri intézkedés követelményének sérelme, amely egyúttal az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdésében foglalt tilalom megsértését is jelenti.

Mindezek alapján az az álláspontom, hogy az Rtv. 93/A. § (6) bekezdése szerint a Testületnek meg kellett volna állapítania az alapjogsérelmet, és az állásfoglalást az országos rendőrfőkapitánynak kellett volna megküldeni.

Budapest, 2009. szeptember 30.

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag